

VREME

Copyright © NP Vreme, Beograd

Upotreba materijala iz ovog fajla u bilo koje svrhe osim za
ličnu arhivu dozvoljena je samo uz pisano odobrenje NP Vreme

PDF IZDANJE RAZVILI: Saša Marković i Ivan Hrašovec

OBRADA: Marjana Hrašovec

Turizam briše granice

Druga najveća reka u Evropi ne povezuje samo države, već i ljude i ideje.

Ona i njen potencijal mogu da dovedu prekogranične partnere

U Beograd će 25. maja uploviti brod sa više od sto članova parlamenata i vlada evropskih zemalja i predstavnika Evropske komisije i Evropskog parlamenta. Njihov put počinje pet dana ranije, u nemačkom "gradu na tri reke", Pasau. Odatle kreću put Linca, prolaze kroz Beč, Bratislavu, Budimpeštu... Razlog krstarenja evropskih parlamentaraca nije puko razgledanje gradova na Dunavu, već konferencija koja će, u organizaciji Dunavskog centra za kompetenciju (DCC), biti održana upravo na ovom kruzeru. Name-ra organizatora konferencije, koja počinje 20. maja, jeste da na jednom mestu okupi ključne aktere koji sada, ali i u budućnosti, mogu da odigraju važne uloge u implementaciji Dunavske strategije, dokumenta Evropske unije čiji je cilj jačanje dunavskog regiona.

PARLAMENTARNA PODRŠKA

"Konferencija na Dunavu je sjajna mogućnost za izgradnju snažne mreže parlamentaraca u dunavskom regionu. Debate tokom trajanja konferencije na vodi biće fokusirane na to kako turizam, kao

povezujuća nit, među ostalim važnim aspektima i stubovima Dunavske strategije može da stvori nova partnerstva", kaže za "Vreme" Danijela Šili, direktorka u Nemačkoj organizaciji za međunarodnu saradnju (GIZ), koja podržava rad DCC-a. Prema njenim rečima, Dunavska strategija je do sada dobro pokrila razvoj javnog sektora, odnosno izvršne vlasti, nevladin sektor se, takođe, angažovao i pružio podršku za implementaciju Strategije, ali poslanici parlamenata do sada nisu imali tu priliku, a upravo od njih zavisi da li će jednoga dana u parlamentu podići ruku i glasati za određeno pitanje koje bi moglo doprineti razvoju i stabilnosti u dunavskom regionu. "Ukoliko, na primer, želite da napravite biciklističku rutu duž obala Dunava u Rumuniji, vi tu rutu ne možete istovremeno adekvatno da obeležite na putevima, jer zakon u Rumuniji to ne dozvoljava. Da biste promenili zakon, potrebno je puno strpljenja. Nekada to ume da potraje i do šest godina. Međutim, ukoliko se u priču umešaju parlamentarci sa više strana, mogli biste biciklom da stignete do Crnog mora veoma

brzo", objašnjava Šili i dodaje: "Zato je ideja da ih dovedemo na Dunav, da zajedno sa predstavnicima izvršne vlasti razgovaraju o tome na koji način oni mogu da pomognu da se ta strategija brže sprovedi."

Njeno mišljenje deli i Ginter Ciš, gradonačelnik zadužen za ekonomske poslove u Ulmu. "Razgovori su uvek konstruktivniji i konkretniji kada oko političara nema kamera i mikrofona, a činjenica da će svi biti na jednom mestu sa koga ne mogu da 'pobegnu' dodatno će doprineti boljem razumevanju i razmeni ideja", kaže Ciš, koji je učestvovao i na konferenciji na vodi 2011. koju je takođe organizovao DCC. Sa tog puta poneo je dva utiska. Prvi je priroda i ambijent u kome je konferencija bila održana, a drugi upravo činjenica da konferenciju niko nije olako i protokolarno shvatio, već da su učesnici sa puno entuzijazma razmenjivali ideje. "Ako svi radimo na tome i onda kada sidemo sa broda i kročimo u stvarnost i ako utiske koje smo stekli na tom putovanju primenimo u političkom životu, mi preduzimamo male ali sigurne korake kojima pospešujemo veliki projekat dunavske Strategije", kaže Ciš.

Učesnike konferencije u Beogradu očekuje i radionica, planirana u okviru 95.

■ **"Ako svi radimo na tome i onda kada sidemo sa broda i kročimo u stvarnost i ako utiske koje smo stekli na tom putovanju primenimo u političkom životu, mi preduzimamo male ali sigurne korake kojima pospešujemo veliki projekat dunavske Strategije", kaže Ginter Ciš, gradonačelnik zadužen za ekonomske poslove u Ulmu**

DCC

“Dunavski centar za kompetenciju (DCC) glavni je implementacioni partner Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ) za podsticanje turističke ponude regiona srednjeg i donjeg Podunavlja koji obuhvata priobalna područja Srbije, Hrvatske, Bugarske, Rumunije, Ukrajine i Moldavije. Pored važnih oblasti koje podržava, Nemačka vlada je procenila da je turizam zapravo pokretački faktor i tu se Dunav iskristalisao kao značajan turistički potencijal Srbije, i to ne samo kao destinacija za kruzere i nautički turizam, već kao destinacija za aktivan odmor – za bicikliste, privatne nautičare, za ruralni turizam i tako dalje”, objašnjava Boris Čamernik, generalni sekretar DCC-a. “S obzirom da na regionalnom nivou nije postojao jedan, već više partnera iz dunavskih država, GIZ je, na neki način, okupio te partnere i oni su osnovali DCC kao nevladinu organizaciju. Sada smo mi, zapravo, glavni implementacioni partner GIZ-a i Vlade Nemačke na ovom projektu”, objašnjava Čamernik.

Osnovne aktivnosti DCC-a su promocija i objedinjavanje dunavske turističke ponude a time i podsticanje ekonomskog razvoja regiona, uključujući i prikupljanje sredstava. Članice DCC-a su zemlje i organizacije iz javnog privatnog i nevladinog sektora iz svih deset država kroz koje Dunav protiče: iz Nemačke, Austrije, Slovačke, Mađarske, Hrvatske, Srbije, Bugarske, Rumunije, Moldavije i Ukrajine.

“Zemlje gornjeg toka Dunava shvatile su da je veoma bitno da se umrežavaju i da zajednički rade na nečemu što će se u budućnosti zvati ‘Destinacija Dunav’”, objašnjava Čamernik. DCC insistira i radi na razvoju, promociji turističke ponude i transferu znanja, odnosno na povećanju kapaciteta pružalaca turističkih usluga na Dunavu kako bi standardi usluga dostigli uravnotežen nivo i kako bi ponuda “Destinacije Dunav” bila ujednačena između gornjeg i donjeg toka reke.

sastanka Izvršnog saveta Svetske turističke organizacije (UNWTO). Radionica koja se bavi razvojem turizma na unutrašnjim vodama – jezerima, kanalima i barama – okupiće preko 130 predstavnika različitih organizacija ne samo iz Evrope, već iz celog sveta. Planirana je poseta Viminacijumu i Lepenskom viru, važnim i već prepoznatljivim tačkama na turističkoj mapi Srbije, a zatim brod nastavlja put Bugarske, gde će tamošnje Ministarstvo energetike, ekonomije i turizma biti domaćin konferencije o prekograničnoj saradnji. Na tu konferenciju biće pozvani svi predsednici opština u takozvanom “Đerdapskom trouglu” sa srpske, rumunske i bugarske strane i, između ostalog, razgovaraće o mogućoj saradnji u okviru postojećih fondova Evropske unije a sve sa ciljem razvijanja efikasnije saradnje među opštinama. Iz Vidina brod se vraća u Beograd, gde počinje radionica za turističke agencije vezana za nove turističke rute: Put rimskih imperatora i Dunavski put vina. Radionica traje sve do povratka broda u Pasau, tačno dve nedelje nakon što je brod odatle krenuo.

RAZGLEĐANJE NA DVA TOČKA

Dunav nezaustavljivo briše granice i izgleda da mu se smeši sudbina reke

Rajna koja je postala stub pomirenja i ekonomskog razvoja zemalja kroz koje protiče. Ispostavilo se da bi baš turizam kao privredna grana mogao da odigra ključnu ulogu u ekonomskom razvoju i privlačenju investitora. Dunav je jedna od glavnih saobraćajnih arterija u Evropi. Većim delom svog toka je plovani i kanalom Rajna–Majna–Dunav povezuje rečne luke od Roterdama u Holandiji do Crnog mora. Dunavski basen naseljava više od 80 miliona ljudi. U rečnom slivu Dunava danas postoji čak sedamnaest prirodnih rezervata zaštićenih zakonom – tri su u

Nemačkoj i Austriji, dva u Mađarskoj, jedan u Hrvatskoj, četiri u Rumuniji, dva u Bugarskoj i – pet u Srbiji. Dunav broji sedamnaest velikih rečnih ostrva i stanište je za više od 2000 biljnih i 5000 životinjskih vrsta. Dunav se, dakle, može upoznati na bezbroj načina – automobilom, brodom, čamcem, šetnjom, ili – na biciklu.

Biciklistički turizam samo u Nemačkoj godišnje zabeleži obrt od oko pet milijardi evra. Nemački primer, zahvaljujući istraživanjima i ulaganjima Nemačke organizacije za međunarodnu saradnju (GIZ), polako slede i zemlje donjeg toka Dunava, među kojima je i Srbija. »

Foto: M. Milenković

Intervju: **Boris Čamernik, generalni sekretar DCC-a**

Moguća misija

“Želimo da izazovemo lančanu reakciju. Ako uspemo bar jednog privatnog preduzetnika da ubedimo da je profitabilno iznajmljivati bicikl u Donjem Milanovcu, drugi će doći sam”

“Kada smo počeli, brinuli smo se šta ćemo da promoviramo. Nakon dve godine, mi već imamo pet transnacionalnih ‘proizvoda’ – pešačke rute uz Dunav: Danube Hike, biciklističku rutu EuroVelo 6, biciklističku rutu EuroVelo 13 i Dunavski put vina i Put rimskih imperatora”, kaže u intervjuu za “Vreme” Boris Čamernik, generalni sekretar Dunavskog centra za kompetenciju. “EuroVelo 6 je, na primer, uspeh kome se nisu baš svi nadali. Pre toga u Srbiji je bilo oko 500 turista-biciklista, a sada ih je skoro 20.000. To ima i dodatnu

Foto: M. Milenković

vrednost, jer ti ljudi kad dođu ne ostaju ovde jedan dan. Ovi turisti troše. Oni ceo dan voze bicikl, jedu u restoranima, negde prenoće. To su ljudi čiji bicikli vrede i do pet hiljada evra. Čine, dakle, potpuno nov segment turizma. To je i bio uvod u percepciju da turizam na Dunavu može da bude mnogo više nego što je sada.”

“VREME”: **Koliko je do sada nemačka vlada preko GIZ-a uložila u razvoj turizma u dunavskom regionu i kakvi su rezultati tih investicija?**

Biciklistička tura EuroVelo 6, koja počinje od Atlantskog okeana u Francuskoj i vodi do Crnog mora, dugačka oko 3500 kilometara, bicikliste najvećim delom vodi kroz Nemačku. U Srbiji je dugačka 668 kilometara i može se preći za pet do sedam dana. Važan deo ove rute prolazi duž Đerdapske klisure, magistralnim putem M 25-1, a biciklisti se najčešće zadržavaju u Donjem Milanovcu. Osim ove zvanične biciklističke rute, postoje i one alternativne koje omogućavaju posetu spomenicima prirode i kulturne baštine.

Do pre dve godine ovom rutom je kroz Srbiju prolazilo oko 500 biciklista. U međuvremenu, postavljena je signalizacija, angažovane su turističke organizacije “na lokalnu”, izrađene su brošure i uspostavljen efikasan sistem oglašavanja (videti intervju sa Borisom Čamernikom na sledećoj strani), tako da danas ovom rutom kroz Srbiju prođe između 15.000 i 20.000 biciklista.

Osim ove, za ljubitelje biciklizma u ponudi je i biciklistička trasa EuroVelo 13, koja se zove i “Gvozdена zavesa”. Ruta “Gvozdene zavesa” kombinuje evropsku politiku, kulturu, istoriju, prirodu i održivi turizam i poziva na retrasiranje i podsećanje na nekadašnju podelu kontinenta.

BICIKLISTIČKOM STAZOM I PUTEVIMA CAREVA: Ruta EuroVelo 6 i Trajanova tabla

Staza duga 9000 kilometara duž zapadne granice nekadašnjeg Varšavskog pakta prolazi kroz 20 zemalja od kojih su danas 14 članice EU.

Za one koji nisu pasionirani biciklisti, u turističkoj ponudi Srbije odnedavno su i pešačke rute, *Danube Hike*, Dunavski put vina i Put rimskih imperatora.

Na teritoriji Srbije živelo je čak sedamnaest rimskih imperatora. Duh nasleđa Decija, Klaudija Gotskog, Proba, Aurelijana, Galerija, Daja, Konstantina Velikog i drugih careva, turisti mogu da dožive kao

pravu avanturu – uz hranu i vino sa ovog podneblja, vožnju rimskim dvokolicama i galijom i šetnjom rimskim lavirintom...

Put u antičku prošlost turista u Srbiji bi mogao, na primer, da započne na arheološkom lokalitetu u Sremskoj Mitrovici, nekadašnjem Sirmijumu, koji je od I do IV veka bio značajan administrativni i ekonomski centar provincije Panonije Sekunde, da bi krajem III veka naše ere bio proglašen za jednu od prestonica Rimskog carstva. Upravo je Sremska Mitrovica poznata po “Bermetu”, vinu koje se proizvodi

BORIS ČAMERNIK: Do sada je uloženo oko dva miliona evra. U saradnji sa Turističkom organizacijom Srbije, organizovano je i finansirano učešće naših članova na raznim međunarodnim sajmovima turizma; napravljene su brošure koje predstavljaju Dunav kao destinaciju a kojima naši članovi promovišu svoju ponudu; urađen je veb-sajt *www.danube.travel*. DanubeTravel je prvi sajt koji pokriva kompletnu turističku ponudu Dunava – od Švarcvalda do Crnog mora, gde mali pružaoci usluga mogu besplatno da promovišu svoje ponude i usluge onlajn. Dakle, mali pension u Kladovu, na primer, umesto da ima svoju veb-stranicu, čije pravljenje, održavanje i ažuriranje košta, ima mogućnost da na sajtu DunavTravel otvori profil. Zadatak DCC-a je i da taj mali pension na sajtu promoviramo. Naš cilj je upravo da sajt bude prva stepenica za svakog turistu koji želi da poseti Dunav. Time će taj pension imati šansu na tržištu i biće predstavljen kao deo jedne veće ponude, što mu daje veće šanse nego da je sam ušao u celu priču.

Da li to znači i da su lokalne turističke organizacije prepoznale svoju šansu?

Lokalne turističke organizacije su naši članovi i vrlo su posvećene svom poslu. Ti ljudi na lokalnu rade, imaju male budžete i svaka pomoć im je dobrodošla. Osim treninga i usavršavanja, sada im se nudi mogućnost da uspostave i prekograničnu saradnju. Do sada je, istina, postojala mala saradnja

između opština u Srbiji i opština u Rumuniji i Bugarskoj, a postoji veliki broj prekograničnih fondova EU za koje oni mogu da apliciraju, ali do sada nije postojala platforma za oblast turizma kroz koju bi se oni međusobno upoznavali i krenuli zajedno da rade. DCC im je pomogao da pripreme projekte za prekograničnu saradnju. Te aplikacije nisu jednostavne, zahtevaju dosta vremena, pre svega znanje engleskog jezika, tako da i im i ta vrsta konsultantske pomoći svakako znači.

Šta su najveći problemi u razvoju turizma na Dunavu u Srbiji?

Osnovni problem u turizmu je takozvani “problem zatvorenog kruga” – turisti ne dolaze jer su putevi loši, nema informacija, naša gastronomska ponuda ma koliko da je dobra nije dovoljno definisana, naše vinarije su dobre, ali mogu biti i bolje. Ukratko, ako je loša infrastruktura, onda ni turisti ne dolaze. Niko neće reći da li je ekonomski isplativo da uložite u infrastrukturu a da ne znate da li će turisti doći. Mi pokušavamo da “razbijemo taj krug” malim intervencijama i da pomoću GIZ-ovih i donacija EU malo ubrzamo taj proces i izazovemo lančanu reakciju. Dakle, niko od nas ne kaže “mi ćemo da dođemo i da sredimo infrastrukturu od Hrvatske do Crnog mora i to će onda dovesti turiste”. Treba biti realan. Ako uspemo da ubedimo bar jednog privatnog preduzetnika da je profitabilno iznajmljivati bicikl u Donjem Milanovcu, drugi će doći sam.

¶

Foto: M. Melka

isključivo na tom području i koje, osim tajne mešavine sastojaka, posebnim čini i činjenica da je služeno na “Titaniku”. U istom periodu kod Kostolca je nikao i razvijao se Viminacijum, jedan od tadašnjih najznačajnijih rimskih gradova i vojnih logora. Feliks Romulijana u blizini Zaječara je još jedan od zanimljivih lokaliteta koji

je od 2007. godine na listi svetske kulturne baštine UNESCO-a. Carska palata, koju je krajem III i početkom IV veka podigao car Galerije, predstavljala je do tada jedinstven arhitektonski poduhvat u rimskom svetu, a mozaici, freske i skulpture pronađene na ovom lokalitetu vrhunac su umetnosti toga doba. I na kraju, neophodno je

spomenuti Naisus, ili današnji Niš, rodno mesto cara Konstantina Velikog, vladara pod kojim je hrišćanstvo postalo jedna od zvaničnih religija Rimskog carstva. Danas ove lokalitete obilazi oko dvadeset hiljada posetilaca godišnje. Među njima biće i gosti “plutajuće konferencije”.

“Ako iskoristite svoj uticaj i mogućnost da lobiraju za potrebe ljudi koji žive u zemljama dunavskog regiona, mi možemo mnogo da postignemo”, kaže Danijela Šili i dodaje: “Ne postoji bolji metod za praktikovanje političkog marketinga od predstavljanja kroz turizam i kulturu. Ukoliko želite da postignete bolje razumevanje među ljudima, narodima i državama, morate prethodno da naučite što više o njihovim potrebama, njihovim idejama i njihovom okruženju. Turizam i putovanja su instrumenti koji mogu doprineti boljem razumevanju. Otud, ne postoji bolje mesto da se govori o budućnosti Dunava i njegovih obala nego dok plovite duž tih 2880 kilometara punih iznenađenja.” ¶

JASMINA LAZIĆ

Dodatak “Destinacija Dunav” podržala je Nemačka organizacija za međunarodnu saradnju – Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH. GIZ je javno preduzeće Vlade Savezne Republike Nemačke, koje u ime nemačkog Saveznog ministarstva za ekonomsku saradnju i razvoj (BMZ) podržava Srbiju kroz mnogobrojne bilateralne i regionalne projekte. GIZ je aktivan u 130 zemalja sveta, a pored nemačke vlade radi i za druge aktere kao što su, na primer, Evropska unija, Ujedinjene nacije i Svetska banka.

giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH